

فصلنامه مطالعات اجتماعی

دوره اول / شماره ۱ / پاییز ۱۳۹۰ / صص ۱۱۰ - ۴۴

قلمروهای آمریکاشناسی و رویکرد ایرانی به آمریکاشناسی: نگاه پارادایمی جدید

سعیدرضا عاملی*

استاد گروه ارتباطات اجتماعی دانشگاه تهران

چکیده

سنت‌های آمریکاشناسی در جهان، از این واقعیت حکایت می‌کند که رویکردهای متفاوتی به آمریکاشناسی وجود دارد. در قرن گذشته، آمریکاشناسی ایرانی هم رویکردهای متفاوتی داشته است. این مقاله در صدد است، مفهوم آمریکاشناسی ایرانی را با نگاهی راهبردی تبیین کند. برای این منظور، ابتدا درباره مفهوم آمریکا و سنت‌های فکری ناظر بر آمریکاشناسی به اختصار بحث شده، سپس منابع تألیفی و ترجمه‌شده حوزه آمریکاشناسی به زبان فارسی (در تقریباً صدسال گذشته) به صورت تصادفی و به شیوه گفتمانی معرفی شده است. آمریکاشناسی این

* (نویسنده مسئول): ssameli@ut.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۴/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۲/۱۶

دوره، منعکس‌کننده آمریکاشناسی ایرانی قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است. سعی شده، هم‌زمان با این بحث و ضمن نقد آمریکاشناسی لیبرال و آمریکاشناسی انتقادی چپ، برای آمریکاشناسی از منظر و نگاه بومی پارادایم جدیدی معرفی شود.

واژگان کلیدی: آمریکا، آمریکاشناسی انتقادی، آمریکای عینیت - ذهنیت، آمریکاشناسی لیبرال، آمریکای نما - بازنما، آمریکای واقعیت - مجاز.

درآمد: آمریکاهای متفاوت و آمریکاشناسی‌های چندگانه

ایالات متحده آمریکا با پنجاه ایالت (بر اساس نظام جمهوری فدرال) تاریخی نه‌چندان طولانی را پشت سر گذاشته است؛ تاریخی که آغاز شکل‌گیری رسمی آن به سال ۱۷۷۶ م. بازمی‌گردد. این کشور در پی استقلال ۱۳ مستعمره سابق بریتانیا به‌وجود آمد. شروع آمریکای جدید، با آزار بومیان آمریکا رقم خورده است؛ به همین دلیل، آغاز سیاسی نظام آمریکا، همراه با زور بوده و ظلم و جنگ را به نام خود به‌ثبت رسانده است. این کشور دوره‌های تاریخی مختلفی دارد و به‌شکل رمزگونه‌ای تلاش می‌کند بین آمریکای الگوی بد و سیاه و آمریکای الگوی خوب و جذاب اتحاد ایجاد کند. جمع بین آمریکای بد و خوب، نوعی سیاست فشار و کشش سیاسی، فرهنگی و (در ابعادی) اقتصادی است؛ سیاستی که قصد دارد، به‌صورت مرموزی، جهان را به عضویت در جامعه آمریکایی و همراهی با اندیشه‌های رایج در این کشور هدایت کند. آمریکا و به‌طور ویژه، ایالات متحده آمریکا را نمی‌توان به سیاست آمریکا محدود کرد. همچنین نمی‌توان تنها از آمریکای سلطه و آمریکای زور یا حتی آمریکای اقتصاد و آموزش عالی به‌منزله تمام آمریکا سخن گفت. شناخت فراگیر و عمیق آمریکا مستلزم تفکیک و تمایز بین عرصه‌های مختلف اثرگذار در آمریکاست؛ عرصه‌هایی که تنها در پیوند با مؤلفه قدرت تعریف می‌شوند. از این منظر، شش آمریکا قابل تمایز است:

۱. آمریکای نظام سیاسی که سلطه جهانی آمریکا و حکمرانی داخلی آمریکا را تدبیر می‌کند؛

۲. آمریکای نظام اقتصادی و تجاری که با نظام سیاسی پیوند آشکار دارد؛

۳. آمریکای نهادهای فرهنگی و رسانه‌ای (مثل هالیوود)، نهادهای مجازی قدرت آمریکا (مثل گوگل، یاهو، یوتیوب و تویتر) و نهادهای مرتبط با استانداردهای سبک‌های فرهنگی (مثل مد لباس)؛

۴. نظام آموزشی و به‌طور خاص، نظام آموزش عالی که در پیوند معناداری با بازار مصرف آن است؛

۵. فرهنگ مخالفت؛

۶. نهاد مردم.

علاوه بر این سنخ‌شناسی اجتماعی آمریکا که در پیوند با عامل قدرت شکل گرفته است، می‌توان از نظر موضوعی و قلمرو محتوایی و عملکردی، این کشور را به سه آمریکا تقسیم کرد:

۱. آمریکای سیاست؛

۲. آمریکای اقتصادی؛

۳. آمریکای فرهنگ و نخبگی.

در حوزه سیاست نیز مسائل مختلفی مورد بحث قرار می‌گیرد؛ مسائلی مثل:

- آمریکا در عرصه بین‌المللی و مسائل استراتژیک مرتبط با سیاست خارجی و قدرت هسته‌ای آمریکا (Bezdek, 2009)؛

- احزاب آمریکا (Wilson, 2010)؛

- دموکراسی آمریکایی (Wiliarty, 2010)؛

- آمریکایی‌سازی (Penney, 2011)؛

- استثناء‌گرایی آمریکایی (Shulman, 2011)؛

- کنگره آمریکا، انتخابات آمریکا (Starkweather, 2011)؛

- ۱۱ سپتامبر (به‌منزله چرخش جدیدی در سیاست‌های داخلی و بین‌المللی آمریکا) (Dodds, 2008)؛

- سازمان‌های غیردولتی آمریکا.

- اقتصاد آمریکا نیز از زاویه‌های متفاوتی مورد مطالعه قرار گرفته است:
- اقتصاد خلاقیت‌گرا و دانش‌محور (Cooke, 2001; Tobias, 2006; Salter, 2010)؛
 - اقتصاد، محیط زیست و چالش‌هایی که بحران اقتصادی آمریکا می‌تواند برای محیط زیست داشته باشد (Crawford, 2010)؛
 - توسعه بیکاری در آمریکا (Dell'Anno & Solomon, 2008)؛
 - بازار و تجارت این کشور.
- در حوزه فرهنگ، موضوع‌هایی مثل مواردی که در زیر خواهد آمد، نمودهای دیگری از فرهنگ آمریکاست که مورد مطالعه علمی قرار می‌گیرد:
- فردگرایی آمریکایی (Skidmore, 2009; Cordery, 2011)؛
 - خانواده آمریکایی (Cassuto, 2008; Edin & Kissane, 2010)؛
 - کالت‌های آمریکایی؛
 - رسانه آمریکایی (Ladino, 2009; Burk, 2009)؛
 - موسیقی آمریکایی (Rawlins, 2010; Antinora, 2010)؛
 - فمینیسم و سیاست‌های مرتبط با حافظه فرهنگی (Deem, 2003)؛
 - مسائل حوزه فرهنگ و فضای مجازی (Lim & Palacios-Marques, 2011)؛
 - نظارت عالی بر نظام آموزشی (Björk & Keedy, 2011)؛
- البته در محیط‌های علمی و آکادمیک در جهان، سنت‌های متفاوتی از آمریکاشناسی وجود دارد که بازتاب‌دهنده نگاه سیاسی است. در این میان، می‌توان از سنت آمریکاشناسی آلمانی، فرانسوی، انگلوساکسون و (در دوره جدید) از آمریکاشناسی ایرانی سخن گفت. این مقاله تلاشی است برای معرفی اجمالی دیدگاه‌های آمریکاشناسی در جهان، و مطالعه تفصیلی روند آمریکاشناسی در ایران. مبنای مطالعه و بررسی‌ها نیز متون مهم ترجمه و تألیف‌شده در این سرزمین است. انعکاس آمریکا در متون تألیف و ترجمه‌شده ایرانی، بازگوکننده نوعی سنخ‌شناسی است که در مقدمه به صورت اجمالی به آن پرداخته شد. نگارنده قصد دارد

با توجه به کلیدواژه‌های «آمریکا» و «ایالات متحده آمریکا»، کتاب‌های تألیف یا ترجمه‌شده‌ای را که در دو ابرکتابخانه کشور (کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و کتابخانه ملی) طبقه‌بندی شده‌اند، به صورت موردی و تصادفی سنخ‌شناسی کند و درباره نوع رابطه آن‌ها با مراتب و رویکردهای مختلف ناظر بر آمریکا و آمریکاشناسی بحث کند. بر این اساس، می‌توان آمریکاشناسی در ایران را به دو سطح تقسیم کرد:

۱. آمریکاشناسی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی،

۲. آمریکاشناسی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.

اما پیش از پرداختن به این بحث، ابتدا درباره مفهوم آمریکا و سنت‌های فکری ناظر بر آمریکاشناسی به طور اجمالی بحث خواهد شد. سپس منابع تألیف و ترجمه‌شده حوزه آمریکاشناسی به زبان فارسی را -که منعکس‌کننده آمریکاشناسی ایرانی قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است- به طور موردی و تصادفی معرفی می‌کنیم. به موازات این بحث‌ها، ضمن نقد آمریکاشناسی لیبرال و آمریکاشناسی انتقادی چپ، تلاش می‌کنیم برای آمریکاشناسی از منظر و نگاه بومی، پارادایم جدیدی معرفی کنیم.

مفهوم آمریکا و سنت‌های فکری ناظر بر مطالعات آمریکا

توکویل ماهیت آمریکایی را که با عنوان «ایالات متحده آمریکا» شکل گرفته، به مفهوم دموکراسی پیوند زده است. بسیاری تلاش کرده‌اند از آمریکای چند فرهنگی (Reisch, 2008)، لیبرال (Quinn & Cox, 2007) و (در نگرش‌های انتقادی) از آمریکای سلطه‌گر (kim, 2004)، امپریالیسم آمریکا (Engel, 2008) و (در عرصه‌ای فراگیرتر) امپریالیسم فرهنگی (Cogliano, 2008)، به منزله ابعادی که انعکاس‌دهنده ویژگی‌های آمریکا در ارتباط با سایر کشورهای جهان است، سخن بگویند.

از منظری دیگر، می‌توان آمریکا را با مفهوم قومیت و نژاد پیوند زد. جامعه آمریکا، جامعه اقوام و نژادها است و تاریخ آن تقسیم‌هایی اجتماعی را دربرمی‌گیرد که مبنای آن‌ها قومیت و نژاد بوده است.

در تقسیم‌بندی بزرگی، جامعه آمریکا را می‌توان به دو جامعه سفیدپوستان و رنگین‌پوستان تقسیم کرد. در میان رنگین‌پوستان، سیاه‌پوستان آمریکایی همواره مسائل

مختلفی داشته و به منزله جامعه به حاشیه رانده شده، جامعه لال، جامعه مورد تبعیض واقع شده و جامعه محروم شناخته شده‌اند. انتخابات سال ۲۰۰۸ آمریکا که به رئیس‌جمهور شدن فرد سیاه‌پوستی منجر شد، در حوزه مسائل نژادی آمریکا نقطه عطفی محسوب می‌شود (Novkov, 2008, p. 694). اواما با شعار «تغییر» به عرصه مبارزه‌های انتخاباتی وارد شد و از انگیزه‌های ضدبوش استفاده کرد تا آینده متفاوتی را برای آمریکا و جهان مرتبط با آمریکا رقم بزند؛ ولی ارزش‌های انتخاباتی‌اش با گذشت زمان رسوب کرد و به فراموشی سپرده شد.

بر اساس آخرین مطالعه‌های ریچارد هورویتز^۱ (Horwitz, 2011)، سابقه مطالعات آمریکاشناسی به عصر کشف آمریکا بازمی‌گردد. بعضی سعی کرده‌اند ربع آخر قرن نوزدهم را آغاز آمریکاشناسی معرفی کنند؛ اما شروع این نوع مطالعات، به سال‌های ۱۹۲۰ و (در شکلی جدی‌تر) به نیمه اول دهه ۱۹۳۰ بازمی‌گردد.

در سنت آمریکاشناسی مارکسیسم و آمریکاشناسی چپ، آمریکاشناسی انتقادی سابقه‌ای طولانی دارد. این نوع از آمریکاشناسی در دوره بعد از جنگ جهانی دوم شکلی نهادینه و جدی به خود گرفته است (Ousmanova.pers.com). آمریکاشناسی آلمانی و فرانسوی نیز از سنت آمریکاشناسی انتقادی پیروی می‌کنند. این نگاه - که در آمریکاشناسی اروپای شرقی نیز انعکاس جدی دارد - آمریکا را در مقام سلطه‌گر اقتصادی و بیشتر از آن، در مقام امپریالیسم فرهنگی مورد مطالعه قرار می‌دهد.

نفوذ فرهنگ‌شناسی آمریکا و آمریکاشناسی فرهنگی چپ، با ظهور مکتب فرانکفورت دامنه گسترده‌تری پیدا کرد. در این نگاه، مسائل مربوط به آمریکا در مقام مرجع «صنعت فرهنگی آمریکایی» مطالعه می‌شد. این مکتب صنعت فرهنگی آمریکا را - که در رسانه‌های آمریکایی نمود پیدا می‌کرد - مورد نقد و بررسی قرار می‌داد.

1. Richard Horwitz

سنت آمریکاشناسی در ایران، از منظر کتاب‌های تألیف و ترجمه شده

قبل از انقلاب، در سنت ایرانی مطالعات آمریکا - که البته به‌سختی می‌توان آن را سنتی ادامه‌دار و نهادینه دانست - هم در ترجمه و هم در تألیف متون ناظر بر آمریکاشناسی، سنت آنگلساکسون‌ها (که نگاهی مثبت با رویکرد هم‌نشینی است) وجود داشت. بعد از انقلاب هم سنت غالب آمریکاشناسی ایرانی، سنتی انتقادی بوده که به ابعاد سلطه‌آمیز آمریکا علیه ملت‌های جهان، و به‌طور خاص، ایران توجه داشته است.

از تاریخ انتشار اولین کتاب‌های تألیف یا ترجمه شده‌ای که موضوع آن‌ها ایالات متحده آمریکا بوده است، زمان زیادی می‌گذرد. در این فاصله زمانی، کتاب‌های زیادی در این حوزه به‌چاپ رسیده است.

نوع رابطه با ایالات متحده آمریکا بر جریان تألیف و ترجمه در داخل کشور اثرگذار است. با این پیش‌فرض، مجموعه کتاب‌هایی که درباره آمریکا تألیف و ترجمه شده‌اند، در دو دوره تاریخی پیش از انقلاب اسلامی و پس از آن دسته‌بندی می‌شوند. در تقسیم‌بندی دیگری، می‌توان این کتاب‌ها را در حوزه‌ها و دسته‌های مختلفی مثل: تاریخ، جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی، روابط بین‌الملل، سفرنامه‌نویسی و خاطره‌نویسی، اقتصادی، سیاسی، اعتقادی و فضای مجازی مورد توجه و مطالعه قرار داد.

جستجو در میان منابع تألیف یا ترجمه شده در دو کتابخانه ملی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، نشان می‌دهد که در زمان مراجعه به آن‌ها (اواخر سال ۱۳۸۹)، تعداد ۲۰۸۷ کتاب با کلیدواژه «آمریکا» و تعداد ۸۴۶ کتاب با کلیدواژه «ایالات متحده آمریکا» به‌ثبت رسیده است.

مروری بر این کتاب‌ها نشان می‌دهد که اولین کتاب تألیف شده با موضوع ایالات متحده آمریکا، سفرنامه *از طهران تا نیویورک* است که عبدالله بهرامی آن را در سال ۱۳۰۴ ه. ش. نوشته است. علاوه بر این کتاب، می‌توان به *تاریخ جمهوری متحده آمریکا* که نویسنده آن نجف‌قلی معزی است، در سال ۱۳۰۶ تألیف شده و از نخستین کتاب‌هایی به‌شمار می‌رود که درباره چنین موضوعی نوشته شده، اشاره کرد. همچنین بر اساس مستندات موجود در کتابخانه ملی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، کتاب

تاریخ آمریکا از پیدایش تا جنگ دوم که موروا آن را در سال ۱۳۰۶ در ایران ترجمه کرده، از اولین آثار ترجمه شده‌ای است که موضوع آن ایالات متحده آمریکا است.

۱. آمریکاشناسی در ایران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷)

پیش از رویداد تاریخی انقلاب اسلامی، برخی از نویسندگان یا مترجمان، آثاری را درباره آمریکا چاپ کرده‌اند.

در میان کتاب‌های تألیف شده در حوزه تاریخ، می‌توان به کتاب‌هایی مانند تاریخ جمهوری متحده آمریکا (معزی، ۱۳۰۶) و تاریخ کشورهای متحده آمریکا (عامری، ۱۳۳۰) اشاره کرد.

در این بازه زمانی، در حوزه جامعه‌شناسی و ارتباطات جمعی نیز کتاب‌هایی از قبیل: یک تحلیل انتقادی از جهان‌بینی بورژوازی آمریکا (کاوه، ۱۳۲۷) و پیوندهای فرهنگی ایران و آمریکا (صالح، ۱۳۵۵) نوشته شده است. همچنین کتاب‌های گوناگونی از جمله: اخطار دوستانه به دولتین انگلستان و آمریکا (خدایار، ۱۳۳۲) و آمریکایی‌ها در ایران (رامتین، ۱۳۴۱)، از کتاب‌هایی است که در این دوره و در حوزه روابط بین‌الملل تألیف شده است.

در زمینه سفرنامه‌نویسی نیز می‌توان از کتاب‌های: از طهران تا نیویورک (بهرامی، ۱۳۰۴) و سفرنامه شیکاگو: خاطرات حاج میرزا محمدعلی معین‌السلطنه به اروپا و آمریکا (معین‌السلطنه، ۱۳۱۰) نام برد. همچنین کتابی با نام سیستم فدرال رزرو بانک مرکزی در ایالات متحده آمریکای شمالی (نبوی، ۱۳۴۵) در حوزه اقتصاد، و کتاب انقلاب و استقلال آمریکا (مجیرشیبانی، ۱۳۳۸) در سطح سیاسی نیز در همین دوره و با موضوع آمریکا، به قلم نویسندگان ایرانی نوشته شده است.

مرور بر آثاری که پیش از انقلاب اسلامی و با موضوع ایالات متحده آمریکا چاپ شده است، نشان می‌دهد که تقریباً در تمام حوزه‌ها، آثاری به زبان فارسی ترجمه شده است.

از میان کتاب‌هایی که در حوزه تاریخ ترجمه شده است، می‌توان به تاریخ آمریکا از پیدایش تا جنگ دوم (موروا، ۱۳۰۶) و تاریخ ایالات متحده آمریکا (شوئل، ۱۳۵۷) اشاره کرد.

در حوزه جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی نیز تعدادی از کتاب‌های ترجمه‌شده مانند چارلی چاپلین (هاف، ۱۳۳۸) و کوبریک (واکر، ۱۳۵۲) به سینمای آمریکا می‌پردازد و کتاب‌هایی از قبیل: فاجعه سرخپوستان آمریکا (دلم را به خاک بسپار) (براون، ۱۳۵۳)، تاریخ اجتماعی سیاهان در آمریکا (براولی، ۱۳۵۴) نگاهی جامعه‌شناختی دارد و از این منظر به مسائل آمریکا می‌پردازد.

در این دوره، در حوزه روابط بین‌الملل نیز کتاب‌هایی مانند استراتژی صلح (کندی، ۱۳۴۲) و اختناق در ایران (شوستر، ۱۳۵۱) ترجمه شده است.

از جمله کتاب‌هایی که در حوزه سفرنامه‌نویسی و خاطره‌نویسی، در دوره پیش از انقلاب اسلامی ترجمه شده، کتاب من از کودکان آموختم: یک مبحث نوین در تعلیم و تربیت (پرت، ۱۳۳۳) را می‌توان نام برد.

در حوزه اقتصادی نیز می‌توان به کتاب بحران ۱۹۲۹ (نره، ۱۳۵۷) اشاره کرد که در ایران ترجمه شده است. همچنین در حوزه سیاسی نیز می‌توان از کتاب‌هایی مانند آمریکای جسور در یگانه‌تازی (مبارزه‌طلبی آمریکا) (سروان - شربیر، ۱۳۴۷) و چه کسی بر آمریکا حکومت می‌کند (دامهوف، ۱۳۵۱) نام برد.

در جدول (۱) فهرستی از کتاب‌های تألیف و ترجمه‌شده‌ای که در دوره پیش از انقلاب اسلامی ایران منتشر شده و از جنبه‌های مختلفی به موضوع ایالات متحده آمریکا می‌پردازد، گنجانده شده است:

جدول ۱

فهرست برخی از کتاب‌های تألیف و ترجمه‌شده پیش از انقلاب اسلامی
با موضوع آمریکا

عنوان کتاب	حوزه	قلمرو	سطح
تاریخ جمهوری متحده آمریکا (معزی، ۱۳۰۶)؛ تاریخ کشورهای متحده آمریکا (عامری، ۱۳۳۰)؛ تاریخ فرهنگ اروپا از آغاز تا زمان حاضر (صدیق، ۱۳۴۹)؛ پیدایش آمریکا (کسروی، ۱۳۵۵)؛ تاریخ تحوّل اجتماعی و سیاسی آمریکا (نورایی، ۱۳۵۷)	تاریخی	تاریخی	کتاب‌های تألیف‌شده
یک تحلیل انتقادی از جهان‌بینی بورژوازی آمریکا (کاوه، ۱۳۲۷)؛ گلچینی از گفتارهای مختلف صدای آمریکا (نوروزی، ۱۳۳۳)؛ پیام به دانشمندان اروپا و آمریکا (کسروی، ۱۳۳۷)؛ فقر و جنایت در آمریکا (شیخاوندی، ۱۳۵۲)؛ پیوندهای فرهنگی ایران و آمریکا (صالح، ۱۳۵۵)؛ میراث‌خوار استعمار (بهار، ۱۳۵۷)	جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی	سیاسی	
اخطار دوستانه به دولتین انگلستان و آمریکا (خدایار، ۱۳۳۲)؛ آمریکایی‌ها در ایران (رامتین، ۱۳۴۱)؛ سیاست خارجی آمریکا نسبت به اسرائیل و برخورد آن با جمهوری متحده عربی (امامی، ۱۳۴۵)؛ جنگ سرد در سال‌های ۱۹۴۵ - ۱۹۶۲ (سعادت‌مند، ۱۳۴۶)؛ تاریخ روابط ایران و ممالک متحده آمریکا (رضازاده ملک، ۱۳۵۰)؛ روابط ایران و ایالات متحده آمریکا ۱۹۴۱ - ۱۹۷۵ (شاکری، ۱۳۵۵)؛ آسیا و دیپلماسی آمریکا (بنی، ۱۳۵۶)	روابط بین‌الملل	قلمروی سیاسی	

<p>انقلاب و استقلال آمریکا (مجیرشینیانی، ۱۳۳۸)؛ آمریکا یا سرزمین آزاد مردان (شاهنده، ۱۳۳۸)؛ آمریکا - پایگاه آزادی (هجازی، ۱۳۵۵)</p>	<p>ساختار سیاسی</p>		
<p>از طهران تا نیویورک (بهرامی، ۱۳۰۴)؛ سفرنامه شیکاگو: خاطرات حاج میرزا محمدعلی معین السلطنه به اروپا و آمریکا (معین السلطنه، ۱۳۱۰)؛ با من به آمریکا بیایید: شرح هفت هفته سیاحت در سراسر کشورهای متحد آمریکا (مسعودی، ۱۳۲۸)؛ خاطرات سفر آمریکا (سعیدی، ۱۳۳۴)؛ ارمغان بابا یکرنگی: مشتمل بر هفت بخش پایان کینه‌ها، رویه‌ها و ... بیست خاطره (یکرنگی، ۱۳۴۲)</p>	<p>سفرنامه‌نویسی و خاطرنویسی</p>	<p>قلمروی فرهنگی</p>	
<p>سیستم فدرال رزرو بانک مرکزی در ایالات متحده آمریکا (شمالی، نبوی، ۱۳۴۵)</p>	<p>نظام بانکی</p>	<p>قلمروی اقتصادی</p>	
<p>تاریخ آمریکا از پیدایش تا جنگ دوم (موروا، ۱۳۰۶)؛ عصر انقلاب دموکراتیک (تاریخ سیاسی اروپا و آمریکا) (پالمسر، ۱۳۵۲)؛ رویا و تاریخ (آمریکا در دو قرن) (ژولین، ۱۳۵۷)؛ تاریخ ایالات متحده آمریکا (شوئل، ۱۳۵۷)</p>	<p>تاریخی</p>	<p>تاریخی</p>	<p>کتاب‌های ترجمه‌شده</p>
<p>چارلی چاپلین (هاف، ۱۳۳۸)؛ کوبریک (واکر، ۱۳۵۲)؛ هاوکز (وود، ۱۳۵۲)</p>	<p>سینما</p>	<p>قلمروی سیاسی</p>	
<p>فاجعه سرخپوستان آمریکا (دلم را به خاک بسپار) (براون، ۱۳۵۳)؛ تاریخ اجتماعی سیاهان در آمریکا (براولی، ۱۳۵۴)؛ سیاهان آمریکا را ساختند (کوارلز، ۱۳۵۵)</p>	<p>جامعه‌شناسی</p>	<p>جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی</p>	

<p>استراتژی صلح (کندی، ۱۳۴۲)؛ دیپلماسی آمریکا از ۱۹۵۰ تا ۱۹۰۰ (کنان، ۱۳۴۵)؛ امید من برای آمریکا (جانسون، ۱۳۴۳)؛ اختناق در ایران (شوستر، ۱۳۵۱)؛ سیاست خارجی آمریکا: سه گفتار (کیسینجر، ۱۳۵۵)؛ مأموریت آمریکایی‌ها در ایران (میلسپو، ۱۳۵۶)</p>	<p>روابط بین‌الملل</p>		
<p>دیوان عالی کشور آمریکا (جرالد، ۱۳۴۳)؛ آمریکای جسور در یگه‌تازی (مبارزه‌طلبی آمریکا) (سروان - شرب، ۱۳۴۷)؛ تحلیل دموکراسی در ایران (دوتوکویل، ۱۳۴۷)؛ چه کسی بر آمریکا حکومت می‌کند (دامهوف، ۱۳۵۱)؛ سرمایه‌داری آمریکا نظریه قدرت همسنگ (گالبریت، ۱۳۵۳)</p>	<p>ساختار سیاسی</p>		
<p>من از کودکان آموختم: یک مبحث نوین در تعلیم و تربیت (پرت، ۱۳۳۳)؛ زندگی و سرانجام جان. اف. کندی (لی، ۱۳۴۲)؛ داستان زندگی من (کلر، ۱۳۵۳)</p>	<p>سفرنامه و خاطره‌نویسی</p>	<p>قلمروی فرهنگی</p>	
<p>بحران ۱۹۲۹ (نره، ۱۳۵۷)</p>	<p>اقتصادی</p>	<p>قلمروی اقتصادی</p>	

این فهرست، تمام کتاب‌های موجود درباره موضوع مطرح شده را شامل نمی‌شود؛ اما تا حد امکان، نام کتاب‌هایی که مشخصات کتابشناسی آن‌ها به‌طور کامل موجود بوده است، جمع‌آوری شده و کتاب‌هایی که از برجستگی خاصی برخوردار بوده‌اند، مورد توجه قرار گرفته است.

بر این اساس، می‌توان گفت، در دوره پیش از انقلاب اسلامی و به‌طور دقیق‌تر، با شروع سدهٔ اخیر، تألیف و ترجمهٔ کتاب‌های مرتبط با حوزه‌های مختلف ایالات متحدهٔ آمریکا در ایران آغاز شد و پایه‌پای هم به پیش رفت؛ به‌طوری که تعداد کتاب‌های تألیف و ترجمه‌شده در حوزه‌های مختلف تاریخی، جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی، روابط بین‌الملل، سفرنامه‌نویسی و خاطره‌نویسی، اقتصادی و سیاسی به‌طور تقریبی برابر بوده است. از میان حوزه‌های نام برده شده، کتاب‌هایی که در حوزهٔ روابط بین‌الملل، جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی تألیف و ترجمه‌شده، بیش از سایر حوزه‌ها بوده است.

۲. آمریکاشناسی در دورهٔ پس از انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ تا ۱۳۸۹)

پس از انقلاب اسلامی، به‌ویژه در دههٔ ۸۰، تعداد کتاب‌هایی که دربارهٔ آمریکا در ایران تألیف و ترجمه شده است، افزایش چشمگیری یافت. در بین کتاب‌های تألیف‌شده، می‌توان به کتاب‌های زیادی در حوزه‌های مختلف اشاره کرد که در اینجا برخی از آنها را نام می‌بریم (انتخاب این کتاب‌ها و ارائه آن‌ها صرفاً به‌طور تصادفی بوده است). در حوزهٔ **تاریخ**، می‌توان به کتاب **نقاط ضعف و قوت آمریکا** (غفورزاده، ۱۳۸۹) و **ایران-آمریکا: روایت ۴۴ روز چراندن یک ابرقدرت** (سجادی پور، ۱۳۸۷) اشاره کرد. مواضع سیاسی کتاب‌های مذکور، تقویت‌کنندهٔ نگاه انتقادی و جایگاه مداخله‌گرانهٔ آمریکاست.

در حوزهٔ **جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی**، کتاب‌هایی با رویکردهای جامعه‌شناختی یا در ارتباط با رسانه‌هایی مانند سینمای پس از انقلاب اسلامی تألیف شده است. از جملهٔ این کتاب‌ها می‌توان به کتاب **تأثیر متقابل سینمای کلاسیک شوروی و آمریکا** و یک **فیلمنامهٔ حماسی** (ضابطی جهرمی، ۱۳۶۰) اشاره کرد.

علاوه بر این، در دورهٔ یادشده، کتاب‌های گوناگونی به‌چاپ رسیده که در آن‌ها به حوزهٔ **روابط بین‌الملل** آمریکا توجه شده است. در دههٔ ۶۰، بیشتر نویسندگان این حوزه به جنبه‌های سلطه‌جویانه و مداخله‌گرانهٔ آمریکا توجه داشته و در کتاب‌های

خود از این جنبه‌ها سخن گفته‌اند. برای نمونه، می‌توان از کتاب‌هایی مانند دو سال آخر: رفرم تا انقلاب به‌ضمیمه انقلاب و آمریکا (موحده، ۱۳۶۳) یا دخالت‌های آمریکا در کشور اسلامی مصر (دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، ۱۳۶۴) نام برد. در دو دهه اخیر، توجه به ابعاد مختلف روابط بین‌الملل این کشور افزایش یافته و روابط آن با سایر کشورها نیز موضوع برخی کتاب‌ها شده است. ارتباط آمریکا با اسرائیل و سایر کشورها، از جمله موضوع‌هایی است که برخی از مؤلفان به آن پرداخته‌اند. برای نمونه، کتاب‌هایی مانند تاریخ ناگفته و پنهان آمریکا (صاحب خلق، ۱۳۸۴) و آمریکا و اعراب (شرابی، ۱۳۷۵)، ابعاد آشکار و پنهان آمریکا و روابط بین‌المللی آن را بررسی کرده‌اند.

برخی از کتاب‌های دو دهه اخیر نیز در ارتباط با وضعیت نابسامان اجتماعی آمریکا نوشته شده است؛ کتاب‌هایی مانند ده سال هوم‌لسی آمریکا (گلابدره‌ای، ۱۳۸۰) که بی‌خانمان‌های آمریکایی را موضوع بحث و بررسی خود قرار داده است.

حوزه اقتصادی، از دیگر مواردی است که برخی از نویسندگان به رابطه آن با ایالات متحده آمریکا توجه داشته و درباره آن کتاب تألیف کرده‌اند. از جمله کتاب‌های حوزه اقتصادی، می‌توان از تحریم آمریکا علیه ایران (سخایی، ۱۳۸۹)، نیم‌قرن تجربه آمریکا در نظام‌های بودجه‌ریزی عملیاتی (حسن آبادی، ۱۳۸۴) یا اقتصاد سیاسی بین‌الملل و تغییرات قدرت آمریکا: از چندجانبه‌گرایی هژمونیک تا یک‌جانبه‌گرایی افول (پوراحمدی، ۱۳۸۶) نام برد.

همچنین کتاب‌های زیادی درباره سیاست آمریکا در همین کشور تألیف شده است. کتاب‌هایی مانند کتاب آمریکا (۶): ویژه دیپلماسی عمومی در آمریکا و کتاب آمریکا (۵): ویژه نظام انتخاباتی آمریکا (داددرویش، ۱۳۸۴) به موضوع سیاست در این کشور توجه دارد.

حوزه‌ای که در کتاب‌های منتشرشده پیش از انقلاب اسلامی به‌چشم نمی‌خورد و نویسندگان پس از این دوره به آن پرداخته‌اند، حوزه اعتقادات دینی و فضای مجازی است. برای نمونه، می‌توان به کتاب اسلام در آمریکا (خانگی، ۱۳۸۱) در حوزه اعتقادی، و کتاب مطالعات انتقادی استعمار مجازی آمریکا: قدرت نرم و امپراتوری‌های مجازی

(عاملی، ۱۳۸۹) در حوزه فضای مجازی اشاره کرد. کتاب *مطالعات انتقادی استعمار مجازی آمریکا* که آمریکای جهان دوم را در ابرساختارهای مجازی (مثل گوگل، یاهو، یوتیوب، توئیتر، فیس‌بوک، ام اس ان و ویکی‌پدیا و ای ام دی وی) نقد و بررسی می‌کند، فصل نوینی در آمریکاشناسی جدید محسوب می‌شود.

علاوه بر تألیف، در زمینه ترجمه نیز آثاری درباره آمریکا و حوزه‌های مختلف این کشور به زبان فارسی برگردانده شده است.

در دوره پس از انقلاب اسلامی، در حوزه **تاریخ**، کتاب‌هایی درباره تاریخ آمریکا ترجمه شده است. از میان این کتاب‌ها می‌توان به *جنگ داخلی آمریکا* (کاریک، ۱۳۸۸) اشاره کرد.

در دوره مذکور، ترجمه کتاب‌هایی در حوزه **جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی** نیز افزایش یافت. کتاب‌هایی مانند *مطبوعات آمریکا و ایران* (دورمن، ۱۳۸۳)، همین‌طور رمان‌هایی مانند *مرگ دستفروش* (از شاهکارهای ادبیات آمریکا) (میلر، ۱۳۸۴) حاصل کار ترجمه در این دوره است.

در حوزه **روابط بین‌الملل**، کتاب‌هایی مانند *شیر و عقاب: روابط بدفرجام ایران و آمریکا* (بیل، ۱۳۷۱) و *جنگ آمریکا و عراق: هزینه‌ها، پیامدها و گزینه‌های موجود* (کیسین، ۱۳۸۱) در این دوره ترجمه شد.

در حوزه **سفرنامه و خاطره‌نویسی** نیز می‌توان به کتاب *رویای رئیس‌جمهور شدن* (واکر، ۱۳۷۸) اشاره کرد. همین‌طور در حوزه **اقتصادی** کتاب‌هایی مانند *شاخ به شاخ: جنگ اقتصادی ابرقدرت‌ها در نظم نوین جهانی* (تارو، ۱۳۷۵) و در حوزه **سیاسی** نیز کتاب‌هایی از جمله *سیاست در ایالات متحده آمریکا* (وایل، ۱۳۸۴) ترجمه شده است.

در جدول (۲) نام‌های تعدادی از کتاب‌های تألیف و ترجمه‌شده که درباره حوزه‌های مختلف ایالات متحده آمریکا می‌باشد، آورده شده است. همان‌طور که گفتیم، این فهرست کامل نیست و به‌طور موردی و تصادفی به برخی از کتاب‌های هر حوزه اشاره کرده است.

جدول ۲

فهرست برخی از کتاب‌های تألیف و ترجمه‌شده پس از انقلاب اسلامی
با موضوع آمریکا

کد	قلمرو	موضوع	عنوان کتاب‌ها
کتاب‌های تألیف‌شده	قلمروی تاریخی	تاریخی	خلاصه‌ای از آمریکا و براندازی جمهوری اسلامی ایران (غضنفری، ۱۳۸۱)؛ برآورد استراتژیک ایالات متحده آمریکا (ابوالفتح، ۱۳۸۱)؛ معمای اشغال سفارت آمریکا در ایران (مهدی‌نیا، ۱۳۸۳)؛ ایران ۵۲ - آمریکا: روایت ۴۴۴ روز چراندن یک ابرقدرت (سجادی‌پور، ۱۳۸۷)؛ نقاط ضعف و قوت آمریکا (غفورزاده، ۱۳۸۹)
	قلمروی سیاسی	جامعه‌شناسی و ارتباط جمعی	تأثیر متقابل سینمای کلاسیک شوروی و آمریکا و یک فیلمنامه حماسی (ضابطی جهرمی، ۱۳۶۰)؛ آمریکا آمریکا (صادقی، ۱۳۶۱)؛ شیطان بزرگ (امینی، ۱۳۶۱)؛ جنبش دانشجویی در آمریکا: رویدادها و قطعاتی از دهه ۶۰ (فتوره‌چی، ۱۳۸۸)
		روابط بین‌الملل	مجموعه اسناد لانه جاسوسی آمریکا (دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، ۱۳۶۶)؛ آمریکا و اعراب (شرابی، ۱۳۷۵)؛ دخالت‌های آمریکا در ایران (همان)؛ دخالت‌های آمریکا در ایران (داددرویش، ۱۳۷۹)؛ آمریکایی‌ها را بکشید: تاریخچه مستند عملیات مقاومت اسلامی علیه آمریکا و اسرائیل (داودآبادی، ۱۳۸۰)؛ بررسی روابط اقتصادی، نظامی ایران و ایالات متحده آمریکا (ترابی، ۱۳۷۹)؛ خلاصه‌ای از آمریکا و براندازی جمهوری اسلامی ایران (غضنفری، ۱۳۸۱)؛ در جهان: نگاهی به مداخلات نظامی آمریکا در کشورهای جهان (۱۸۹۸-۲۰۰۹) (رازانی، ۱۳۸۳)؛ آمریکا و خاورمیانه؛ راهبردها و چالش‌ها (خسروی، ۱۳۸۷)؛ اقتصاد سیاسی مداخله‌گرایی در سیاست خارجی آمریکا (قنبرلو، ۱۳۸۹)

			سیاسی	انقلاب آمریکا از اوج تا حضيض (نامور، ۱۳۶۰)؛ لابی صهیونیسم در ایالات متحده آمریکا (اسلامی، ۱۳۸۴)؛ گزارشی از رفتار سیاسی آمریکا در قبال نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران (ذوقی، ۱۳۸۴)؛ کتاب آمریکا (۶)؛ ویژه دیپلماسی عمومی در آمریکا (دادرویش، ۱۳۸۴)؛ کتاب آمریکا (۵)؛ ویژه نظام انتخاباتی آمریکا (همو، ۱۳۸۳)؛ آمریکا محور شرارت (رضایی، ۱۳۸۹)
	قلمروی فرهنگی	سفرنامه و خاطره‌نویسی		ده سال هوملسی آمریکا (گلابدره‌ای، ۱۳۸۰)؛ آمریکا، شیطان بزرگ (رجبی، ۱۳۷۶)؛ سفر آمریکا، تهران (آل احمد، ۱۳۷۸)
	قلمروی اعتقادی		اعتقادی	اسلام در آمریکا (خانگی، ۱۳۸۱)؛ آنچه در آمریکا نیافتیم (ندوی، ۱۳۸۲)
	قلمروی اقتصادی		اقتصادی	نیم‌قرن تجربه آمریکا در نظام‌های بودجه‌ریزی (حسن آبادی، ۱۳۸۴)؛ اقتصاد سیاسی بین‌الملل و تغییرات قدرت آمریکا: از چندجانبه‌گرایی هژمونیک تا یک‌جانبه‌گرایی افول (پوراحمدی، ۱۳۸۶)؛ شناخت راهبرد جنگ اقتصادی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران (پورحسن، ۱۳۸۶)؛ تحریم آمریکا علیه ایران (سخایی، ۱۳۸۹)
	قلمروی فضای مجازی	فضای مجازی	فضای مجازی	مطالعات انتقادی استعمار مجازی آمریکا: قدرت نرم و امپراتوری‌های مجازی (عاملی، ۱۳۸۹)
کتاب‌های ترجمه‌شده	قلمروی تاریخی		تاریخی	مسافرت دریایی حیرت‌انگیز بزرگ‌قهرمان جهان، کریستف کلمب ملّاح، کاشف قاره آمریکا در سال ۱۴۹۲ میلادی (فاستر، ۱۳۸۱)؛ آمریکا (دیری، ۱۳۸۶)؛ آمریکا (گونیک، ۱۳۸۸)؛ جنگ داخلی آمریکا (کاریک، ۱۳۸۸)

		جامعه‌شناسی	<p>سرخپوستان آمریکا (آرنولد، ۱۳۶۱)؛ در سانفرانسیسکو چه می‌کنی (کارور، ۱۳۸۰)؛ چرا مردم از آمریکا متنفرند (سردار، ۱۳۸۳)؛ مطبوعات آمریکا و ایران (دورمن، ۱۳۸۳)؛ آمریکا (بودریار، ۱۳۸۴)</p>
	تلمروی سیاسی	روابط بین‌الملل	<p>آمریکا و جهان سوم، انقلاب و دخالت (گیرلینگ، ۱۳۶۰)؛ آمریکا در در بند (سالینجر، ۱۳۶۲)؛ نفت و سیاست ایالات متحده آمریکا در خاورمیانه (بورنو، ۱۳۶۴)؛ مثلث سرنوشت: ایالات متحده، اسرائیل، و فلسطینی‌ها (چامسکی، ۱۳۶۹)؛ سایه‌های قدرت: شورای روابط خارجی و افول آمریکا (پرلاف، ۱۳۷۱)؛ شیر و عقاب: روابط بدفرجام ایران و آمریکا (بیل، ۱۳۷۱)؛ جنگ آمریکا و عراق: هزینه‌ها، پیامدها و گزینه‌های موجود (کیسین و دیگران، ۱۳۸۱)؛ گروه فشار اسرائیل و سیاست خارجی آمریکا (میرشایمر، ۱۳۸۸)؛ نفوذ و سلطه اسرائیل در ایالات متحده آمریکا (پتراس، ۱۳۸۹)</p>
		سیاسی	<p>آمریکا، شوروی غول‌های بیمار (رونکی، ۱۳۶۰)؛ آمریکا در اسارت: لحظات سرنوشت‌ساز در بحران گروگانگیری (کلن، ۱۳۶۲)؛ میلیتاریسم آمریکا: بنیاد بردگی معاصر (بزری، ۱۳۶۸)؛ آمریکا سردمدار انحطاط (گارودی، ۱۳۸۲)؛ سیاست در ایالات متحده آمریکا (وایل، ۱۳۸۴)؛ در برابر تمام دشمنان بطن جنگ آمریکا علیه تروریسم (کلارک، ۱۳۸۶)؛ هولوکاست! گزارشی از عمق نفوذ یهودیت و صهیونیسم در تمامی ارکان ایالات متحده آمریکا (دیوگ، ۱۳۸۷)</p>
	تلمروی فرهنگی	سفرنامه و خاطره نویسی	<p>رویای رئیس‌جمهور شدن (واکر، ۱۳۷۸)</p>
		اعتقادی	<p>مسیحیت صهیونیست و بنیادگرای آمریکا (هلال، ۱۳۸۳)</p>

<p>تراژدی آمریکا (امینم، ۱۳۸۳)؛ انسان‌هایی که می‌توانستند پرواز کنند: داستان‌های عامیانه سیاهان آمریکایی (همیتون، ۱۳۷۸)؛ آمریکا آمریکا (کازان، ۱۳۷۸)؛ آمریکا وجود ندارد (کازان، ۱۳۷۸)؛ مرگ دستفروش (از شاهکارهای ادبیات آمریکا) (میلر، ۱۳۸۴)؛ آمریکا (کافکا، ۱۳۸۸)</p>	<p>کتاب</p>		
<p>شاخ به شاخ: جنگ اقتصادی ابرقدرت‌ها در نظم نوین جهانی (تارو، ۱۳۷۵)</p>	<p>اقتصادی</p>	<p>فلسفوی اقتصادی</p>	

در دهه اول بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، تعداد کتاب‌هایی که در حوزه بین‌الملل درباره آمریکا تألیف و ترجمه شده، بیش از سایر موارد بوده است. اما در دو دهه اخیر، به‌ویژه در دهه ۸۰، درباره موضوع‌های مختلفی که با ایالات متحده آمریکا ارتباط دارد، کتاب‌های متعددی تألیف یا ترجمه شده است. همین‌طور در این دوره، توجه به تألیف و ترجمه کتاب‌هایی که محور آن‌ها اعتقادات دینی در آمریکا و حضور آمریکا در فضای مجازی است، بیشتر می‌شود.

برآیند: مطالعه دوفضایی و محتوایی آمریکا، به‌منزله پارادایم جدید آمریکاشناسی

در طول نزدیک به یک قرن گذشته، آمریکاشناسی ایرانی منعکس‌کننده این واقعیت است که مطالعات آمریکا ابعاد جامع و فراگیری نداشته است. قبل از ظهور انقلاب اسلامی ایران، مجموعه کتاب‌های ترجمه و تألیف‌شده درباره آمریکا بیشتر به ظرفیت‌های مثبت آمریکا می‌پرداخت و ناظر بر محتوای مرتبط با روند آمریکاسازی جهان بود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آمریکاشناسی (در حوزه ترجمه و تألیف) بیشتر از منظر آمریکاشناسی انتقادی و متأثر از آمریکاشناسی چپ بوده و به همین دلیل، نگاه منتقدانه به حضور متجاوزانه و سلطه‌آمیز آمریکا در ایران و جهان

مورد توجه قرار گرفته است. در نگاه چپ مارکسیستی، به ابعاد سکولار سیاست، اقتصاد، فرهنگ و جامعه آمریکا توجه نشده است. در این نگاه، جایگاه دین در جامعه و ساختار اجتماعی جامعه آمریکایی نادیده گرفته شده است. نگاه جامع، مستلزم توجه به تمام ابعاد جامعه، دولت و افراد جامعه، و پیوند داشتن و نداشتن آن‌ها با دین در آمریکاست.

باید توجه داشت که شناخت آمریکا به صورت جامع، مستلزم مطالعه دین و منابع دینی در جامعه آمریکا است؛ نکته‌ای که در این نوع مطالعات کمتر به آن پرداخته شده است. همچنین نگاه مسلمانان به جامعه آمریکا تفاوت معناداری با نگاه غیرمسلمانان دارد. از این منظر، آمریکاشناسی ایرانی در مقایسه با مطالعات غیرایرانی، مطالعه متفاوتی خواهد بود.

باید در نظر گرفت که درک آمریکای متضاد و نیز درک آمریکای دوفضایی شده - که در قدرت سخت و قدرت نرم انعکاس یافته است - برای درک آمریکا ابهام بیشتری به وجود می‌آورد. ظهور فضای دوم در کنار فضای اول، یا به عبارت دیگر، ظهور فضای مجازی در کنار فضای واقعی، ضرورت درک دوفضایی آمریکا را بیشتر و جدی‌تر کرده است.

در چارچوبی کلان‌تر، با توجه به تغییراتی که در جهان معاصر به وجود آمده است (به ویژه تغییراتی که به توسعه رسانه و ظهور فضای مجازی منجر شده)، کندوکاو در مسائل مربوط به آمریکا نیازمند مطالعه جامع مستند در پارادایم بزرگی است که نقطه نادیده‌ای در آن وجود نداشته باشد. از این منظر، می‌توان ادعا کرد که درک آمریکا بدون رویکرد دوفضایی امکان‌پذیر نیست.

هستی دوفضایی آمریکا را در سه عرصه متفاوت می‌توان مورد بحث و بررسی

قرار داد:

۱. عینیت و ذهنیت؛
۲. نمایش واقعی و بازنمایی واقعیت؛
۳. واقعیت و مجاز آمریکا.

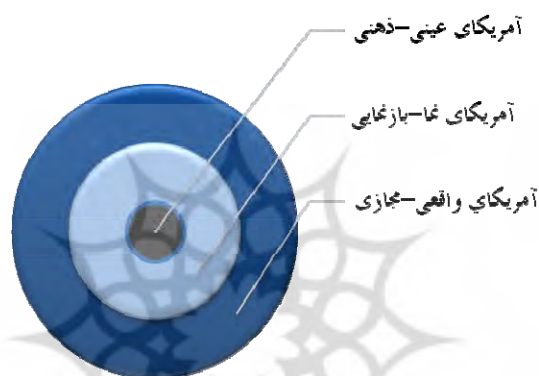
این سه عرصه در جهان اول، مشترکات بسیار زیادی دارند که در واقعیت‌های عینی آمریکا آشکار می‌شود. در جهان یا جهان‌های دوم که در ذهنیت، جهان بازنمایی شده رسانه‌ای و جهان مجازی ظهور پیدا می‌کند، تفاوت‌های جدی (هم از نظر محیط ظهور و هم از نظر محتوای رفتاری) مطرح می‌شود:

۱. **آمریکای عینیّت و ذهنیت:** آمریکای عینی و ذهنی تفاوت‌های اساسی دارند. ذهنیت آمریکایی درباره چستی آمریکا و حس و درک آمریکایی از بودن و نبودن‌های خود، امری است که انطباق «این‌همانی» یا انطباق «انعکاسی آینه‌ای» ندارد. این ذهنیت می‌تواند برخاسته از برساخته‌های صنعت رسانه‌ای یا ادبیات داستانی و یا نگاه سیاستمداران به آمریکا باشد؛ برساخته‌هایی که آمریکا را به‌عنوان استثنا و پدیده متفاوت، برجسته و برتر از دیگر کشورهای جهان معرفی می‌کند. در این ذهنیت، آمریکای واقعی و فیزیکی - که بر زمین چسبیده و در واقعیت‌های انسانی و روابط اجتماعی تجسّد یافته است - انعکاس نمی‌یابد. این آمریکا در نظام شهرسازی و معماری، فناوری و تکنولوژی، ثروت و فقر، روابط اجتماعی و تبعیض، تقسیم‌بندی‌های اجتماعی در قالب مرکز - پیرامون و قومیت‌گرایی و (در ابعاد گسترده‌ای) نژادپرستی تشخّص پیدا می‌کند. ولی ممکن است ذهنیت‌های برخاسته از آن، ذهنیتی متفاوت و بازگوکننده «ارزش افزوده‌های برخاسته از نگرش به آمریکا» باشد.

۲. **آمریکای نما و بازنما:** این نوع آمریکا، آمریکای بازنمایی شده در سینما، تلویزیون، رادیو، روزنامه، ادبیات و شعر است که آمریکای خیالی و آرمان‌شهری، آمریکای خشونت و برتری، آمریکای قدرت و توانایی، آمریکای مرتبط با جهان واقعی و در عین حال، آمریکایی متفاوت را در ژانرهای مختلف طنز به‌نمایش می‌گذارد.

۳. **آمریکای واقعیت و مجاز:** جهان مجازی ادامه جهان واقعی است؛ ولی با ظرفیت‌های محیط مجازی - که از ویژگی‌های جهان ریاضی شده برخوردار است - کارکرد پیدا می‌کند. آمریکا که شروع‌کننده این فضاست، بسیاری از نهادهای اصلی و کلیدی فضای مجازی را در زیرساخت، نرم‌افزار و سامانه‌های بزرگ (مثل گوگل، یاهو،

ام اس ان، یوتیوب، تویتر، فیس‌بوک و ویکی‌پدیا) در اختیار خود گرفته است. فرهنگ آمریکایی و زندگی روزمره آمریکایی از همین مسیر در بستر جهانی قرار می‌گیرد. بر اساس نگاه سوم، بخش مهمی از شناخت آمریکا متوجه جهان دوم مجازی آمریکاست. بعضی معتقدند فضای مجازی منعکس‌کننده فرهنگ آمریکاست (Agre, 2002).

آمریکاشناسی ناظر بر ساختارهایی است که باید مورد توجه قرار گیرد. از سوی دیگر، آمریکاشناسی ایرانی ناظر بر محتوای جامعه آمریکا، باید به مسائل بین جمهوری اسلامی ایران و آمریکا بپردازد. بر اساس آنچه در مقدمه این مقاله آمد، با توجه به ملاحظات ایرانی، می‌توان با در نظر گرفتن سه سطح مختلف آمریکاشناسی، شش مقوله مهم مربوط به آمریکاشناسی را مطرح کرد:

۱. **آمریکای سلطه سیاسی، اقتصادی و رسانه‌ای-آمریکای قدرت:** در طول تاریخ، داشتن و نداشتن رابطه سیاسی ایران و آمریکا، بعد سلطه‌گری دولت آمریکا و بعد مقاومت و استقلال سیاسی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کانون مسائل دوجانبه ایران و آمریکا بوده است. در این سطح، آمریکا به‌منزله تهدیدی برای امنیت و استقلال سیاسی و فرهنگی ایران، قابل مطالعه است. این حوزه مطالعه، مطالعه استراتژیک محسوب می‌شود. سیاست‌های منطقه‌ای و جهانی آمریکا، بودجه آمریکا، انتخابات و احزاب سیاسی آمریکا، لابی‌های آمریکا، کمپانی‌های بزرگ، شخصیت‌های

مؤثر و برنامه‌های نظامی آمریکا در جهان و منطقه، در این سطح قابل مطالعه است. بازار آمریکا و آمریکای اقتصادی و نظام سرمایه‌داری آمریکا نیز در این وجه قرار می‌گیرد. آمریکای رسانه‌ای وجه دیگر این نظام قدرت سلطه‌آمیز را تشکیل می‌دهد؛ آمریکایی که از میان وجوه مختلف آن، می‌توان از آمریکای هالیوود، آمریکای سلطه‌خبرگزاری‌ها و رسانه‌های نوشتاری و تصویری و در ادامه آن، آمریکای مجازی - که در قالب گوگل، یوتیوب، تویتر، فیس‌بوک، ام اس ان، یاهو و ویکی‌پدیا شکل یافته است - سخن گفت (عاملی، ۱۳۸۹).

۲. **آمریکاشناسی فرهنگ مخالفت:** جامعه غیردولتی آمریکا - که فضای «فرهنگ مخالفت آمریکا» را شکل داده - با سیاست‌های تخریبی و سلطه‌آمیز آمریکا مخالف است. این جامعه در قالب کمپین‌های اجتماعی مثل مخالفت با تخریب محیط زیست، مخالفت با جنگ، مخالفت با نظام ربوی، مخالفت با ترویج تصاویر تحریک‌آمیز جنسی، مخالفت با قمار، مخالفت با کمپانی‌های بزرگ تجاری و بسیاری دیگر از کمپین‌های اجتماعی (هم در آمریکا و هم خارج از آمریکا)، وجه دیگری از حوزه آمریکاشناسی را تشکیل می‌دهد که نیازمند مطالعه جدی است. جامعه غیردولتی آمریکا با رویکرد جمهوری اسلامی ایران و نگاه ایرانی به آمریکا اشتراک‌های زیادی دارد و آمریکاشناسی ایرانی می‌تواند کانون مرکزی این سطح از آمریکاشناسی باشد.

۳. **آمریکاشناسی مردم و علم:** این وجه از آمریکا، وجه مهمی است که در آمریکای سلطه و سیاه گم شده است. جدا کردن حوزه مردم و علم از نظام حکمرانی آمریکا، کاری مشکل، اما لازم است. این جداسازی (حتی به صورت استعاره‌ای) برای درک بنیان‌های جامعه آمریکا و تولیدهای فکری آمریکا ضروری است.

در زمینه آمریکای مردم، می‌توان از فرهنگ عامیانه آمریکا، دین در آمریکا، شعر، ادبیات و رمان و آمریکای اخلاق، آداب و رسوم، خرافات اجتماعی و آمریکای استثناگرایانه سخن گفت.

در نهایت، تأکید این مقاله بر آن است که درک شرایط، ضعف‌ها و قوت‌های جامعه آمریکا، عناصر غالب جامعه و حکومت آمریکایی، نوع تعامل آمریکا با سایر ملل جهان و توجه به «چهره بزرگ» و «چهره کوچک» آمریکا، مستلزم نگاه فراگیر و

چندجانبه به آمریکا است. در نگاه انتقادی، فاصله گرفتن از نگاه چپ و مارکسیستی به مطالعات آمریکا و تأکید بر نگاه جهان اسلام (به‌طور عام) و جهان ایرانی - اسلامی (به‌طور خاص)، راهبردهای جدیدی از مطالعات آمریکا را رقم خواهد زد.

منابع

- ابوالفتح، ا. ع. (۱۳۸۱). *برآورد استراتژیک ایالات متحده آمریکا*. تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- اسلامی، م. (۱۳۸۴). *لابی صهیونیسم در ایالات متحده آمریکا*. قم: فقاقت.
- امامی، م. (۱۳۴۵). *سیاست خارجی آمریکا نسبت به اسرائیل و برخورد آن با جمهوری متحده عربی*. [بی‌جا]: [بی‌نا].
- امینم، م. (۱۳۸۳). *تراژدی آمریکا*. ترجمه علی بافکار. تهران: کلک سبز.
- —. (۱۳۶۱). *شیطان بزرگ*. تهران: [بی‌جا].
- آرنولد، ا. (۱۳۶۱). *سرخپوستان آمریکا*. ترجمه غلامحسین قراگوزلو. تهران: توسن.
- آل احمد، ج. (۱۳۷۸). *سفر آمریکا*. تهران: سیامک.
- براولی، ب. گ. (۱۳۵۴). *تاریخ اجتماعی سیاهان در آمریکا*. ترجمه سروش حبیبی. تهران: خوارزمی.
- براون، د. ل. (۱۳۵۳). *فاجعه سرخپوستان آمریکا (دلم را به خاک بسپار)*. ترجمه محمد قاضی. تهران: خوارزمی.
- بزی، ع. (۱۳۶۸). *میلیتاریسم آمریکا: بنیاد بردگی معاصر*. ترجمه محمد درخشنده. تهران: امیرکبیر.
- بنی‌احمد، ا. (۱۳۵۶). *آسیا و دیپلماسی آمریکا*. تهران: مؤسسه مطبوعاتی عطائی.
- بودریار، ژ. (۱۳۸۴). *آمریکا*. ترجمه عرفان ثابتی. تهران: ققنوس.
- بورونو. (۱۳۶۴). *نفت و سیاست ایالات متحده آمریکا در خاورمیانه*. ترجمه ماشاءالله ربیع‌زاده. تهران: گوتنبرگ.
- بهار، م. (۱۳۵۷). *میراث‌خوار استعمار*. تهران: امیرکبیر.

- بهرامی، ع. (۱۳۰۴). *از طهران تا نیویورک*. تهران: بروخیم.
- بیگسل، پ. (۱۳۷۸). *آمریکا وجود ندارد*. ترجمه بهزاد کشمیری پور. تهران: نشر مرکز.
- بیل، ج. ا. (۱۳۷۱). *شیر و عقاب: روابط بدفرجام ایران و آمریکا*. ترجمه فروزنده برلیان. تهران: فاخته.
- پالمسر، ر. ر. (۱۳۵۲). *عصر انقلاب دموکراتیک (تاریخ سیاسی اروپا و آمریکا)*. ترجمه حسین فرهودی. تهران: امیرکبیر، فراکلین.
- پتراس، ج. (۱۳۸۹). *نفوذ و سلطه اسرائیل در ایالات متحده آمریکا*. تهران: راز نهان.
- پرت، ک. (۱۳۳۳). *من از کودکان آموختم: یک مبحث نوین در تعلیم و تربیت*. ترجمه والیه بایوردی. تهران: ابن سینا.
- پرلاف، ج. (۱۳۷۱). *سایه‌های قدرت: شورای روابط خارجی و افول آمریکا*. تهران: خدمات فنی رسا.
- پورحسن، ن. (۱۳۸۶). *شناخت راهبرد جنگ اقتصادی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران*. تهران: سازمان عقیدتی - سیاسی نیروی انتظامی، معاونت سیاسی.
- پوراحمدی، ح. (۱۳۸۶). *اقتصاد سیاسی بین‌الملل و تغییرات قدرت آمریکا: از چندجانبه‌گرایی هژمونیک تا یک‌جانبه‌گرایی افول*. تهران: مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه.
- تارو، ل. (۱۳۷۵). *شاخ به شاخ: جنگ اقتصادی ابرقدرت‌ها در نظم نوین جهانی*. تهران: ساله.
- ترابی، ی. (۱۳۷۹). *بررسی روابط اقتصادی، نظامی ایران و ایالات متحده آمریکا*. تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ره)، مؤسسه چاپ و نشر عروج.
- جانسون، ل. ب. (۱۳۴۳). *امید من برای آمریکا*. ترجمه غلامحسین صالحیار. تهران: علمی.
- جرالد، و. ج. (۱۳۴۳). *دیوان عالی کشور آمریکا*. ترجمه احمد شریعت. تبریز: روزنامه توحید افکار، فرانکلین.
- چامسکی، ن. (۱۳۶۹). *مثلث سرنوشت: ایالات متحده، اسرائیل، و فلسطینی‌ها*. ترجمه هرمز همایون پور. تهران: آگاه.

- حجازی، م. ب. (۱۳۵۵). آمریکا - پایگاه آزادی. [بی‌جا]: [بی‌نا].
- حسن‌آبادی، م. (۱۳۸۴). نیم‌قرن تجربه آمریکا در نظام‌های بودجه‌ریزی عملیاتی. تهران: بهزاد.
- خان‌بگی، ر. (۱۳۸۱). اسلام در آمریکا. تهران: الهدی.
- خداپار محبی، م. (۱۳۳۲). اخطار دوستانه به دولتین انگلستان و آمریکا. تهران: مجلس.
- خسروی، غ. (۱۳۸۷). آمریکا و خاورمیانه؛ راهبردها و چالش‌ها. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- دادرویش، ر. (۱۳۷۹). دخالت‌های آمریکا در ایران. تهران: جهان کتاب.
- —. (۱۳۸۳). کتاب آمریکا (۵): ویژه نظام انتخاباتی آمریکا. تهران: ابرام معاصر تهران.
- —. (۱۳۸۴). کتاب آمریکا (۶): ویژه دیپلماسی عمومی در آمریکا. تهران: ابرام معاصر تهران.
- دامه‌وف، و. (۱۳۵۱). چه کسی بر آمریکا حکومت می‌کند. ترجمه پرویز علوی، [بی‌جا]: مؤسسه مطبوعاتی فرخی.
- دانشجویان مسلمان پیرو خط امام. (۱۳۶۴). دخالت‌های آمریکا در کشورهای اسلامی مصر. تهران: مرکز نشر اسناد لانه جاسوسی آمریکا.
- —. (۱۳۶۶). دخالت‌های آمریکا در ایران. تهران: مرکز نشر اسناد لانه جاسوسی آمریکا.
- —. (۱۳۶۶). مجموعه اسناد لانه جاسوسی آمریکا. تهران: مرکز نشر اسناد لانه جاسوسی آمریکا.
- داودآبادی، ح. (۱۳۸۰). آمریکایی‌ها را بکشید: تاریخچه مستند عملیات مقاومت اسلامی علیه آمریکا و اسرائیل. تهران: مؤسسه فرهنگی - هنری جنات فکه.
- دوتوکویل، ا. (۱۳۴۷). تحلیل دموکراسی در ایران. ترجمه رحمت‌الله مقدم. تهران: زوار.
- دورمن، و. (۱۳۸۳). مطبوعات آمریکا و ایران. ترجمه ابوالحسن شیرازی. تهران: مرکز بازشناسی اسلام و ایران (باز).
- دیری، ت. (۱۳۸۶). آمریکا. ترجمه مهرداد تویسرکانی. تهران: افق.

- دیوک، د. (۱۳۸۷). هولوکاست! گزارشی از عمق نفوذ یهودیت و صهیونیسم در تمامی ارکان ایالات متحده آمریکا. ترجمه از انگلیسی به عربی: ابراهیم یحیی الشهابی؛ ترجمه از عربی به فارسی: محمدرضا میرزاجان (ابو امین). تهران: قدر ولایت.
- ذوقی، ا. (۱۳۸۴). گزارشی از رفتار سیاسی آمریکا در قبال نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران. تهران: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات.
- رازانی، ا. (۱۳۸۳). آمریکا در جهان: نگاهی به مداخلات نظامی آمریکا در کشورهای جهان (۱۹۸۱ - ۲۰۰۹). تهران: سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی، معاونت سیاسی.
- رامتین، ح. (۱۳۴۱). آمریکایی‌ها در ایران. تهران: باما.
- رجبی، ف. (۱۳۷۶). آمریکا، شیطان بزرگ. تهران: صبح.
- رضازاده ملک، ر. (۱۳۵۰). تاریخ روابط ایران و ممالک متحده آمریکا. تهران: طهوری.
- رضایی، م. (۱۳۸۹). آمریکا محور شرارت. قم: صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی.
- رونکی، ا. (۱۳۶۰). آمریکا، شوروی غول‌های بیمار. ترجمه پیروز ملکی. تهران: امیرکبیر.
- ژولین، ک. (۱۳۵۷). رویا و تاریخ (آمریکا در دو قرن)، ترجمه مرتضی کلانتریان. تهران: آگاه.
- سالیانجر، پ. (۱۳۶۲). آمریکا در بند. تهران: کتاب سرا.
- سجادی پور، ه. (۱۳۸۷). ایران ۵۲ - آمریکا: روایت ۴۴۴ روز چراندن یک ابرقدرت. تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- سخایی، ر. (۱۳۸۹). تحریم آمریکا علیه ایران. تهران: آرون.
- سردار، ض. (۱۳۸۳). چرا مردم از آمریکا متنفرند. ترجمه عظیم فضلی پور. تهران: اطلاعات.
- سروان - شبر، ژ. ژ. (۱۳۴۷). آمریکای جسور در یکه‌تازی (مبارزه طلبی آمریکا). ترجمه احمد نامدار. تهران: شرکت نسبی اقبال و شرکاء.
- سعادت‌مند، ا. (۱۳۴۶). جنگ سرد در سال‌های ۱۹۴۵ - ۱۹۶۲. تهران: دانشگاه تهران.
- سعیدی، م. (۱۳۳۴). خاطرات سفر آمریکا. تهران: تهران مصور.

- شاکری، ا. (۱۳۵۵). روابط ایران و ایالات متحده آمریکا ۱۹۴۱ - ۱۹۷۵. تهران: دانشگاه تهران، مرکز مطالعات عالی بین‌المللی.
- شاهنده، ع. (۱۳۳۸). آمریکا یا سرزمین آزادمردان. تهران: روزنامه سیاسی فرمان.
- شرابی، ن. (۱۳۷۵). آمریکا و اعراب. ترجمه عباس عرب. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات.
- شوستر، و. م. (۱۳۵۱). اختناق در ایران. ترجمه ابوالحسن موسوی شوشتری. تهران: صفی‌علیشاه.
- شوئل، ف. ل. (۱۳۵۷). تاریخ ایالات متحده آمریکا. ترجمه ابراهیم صدقیانی. تهران: امیرکبیر.
- شیخاوندی، د. (۱۳۵۲). فقر و جنایت در آمریکا. تهران: بهمن.
- صادقی، ا. (۱۳۶۱). آمریکا آمریکا. [بی‌جا]: گذار.
- صالح، ع. پ. (۱۳۵۵). پیوندهای فرهنگی ایران و آمریکا. تهران: دبیرخانه کمیته ملی دوستمین سال انقلاب آمریکا.
- صدیق، ع. (۱۳۴۹). تاریخ فرهنگ اروپا از آغاز تا زمان حاضر. تهران: دهخدا.
- ضابطی جهرمی، ا. (۱۳۶۰). تأثیر متقابل سینمای کلاسیک شوروی و آمریکا و یک فیلمنامه حماسی. تهران: پیمان.
- عامری، س. م. (۱۳۳۰). تاریخ کشورهای متحده آمریکا. تهران: تابان.
- عاملی، س. ر. (۱۳۸۹). مطالعات انتقادی استعمار مجازی آمریکا: قدرت نرم و امپراتوری‌های مجازی. تهران: امیرکبیر.
- غضنفری، ک. (۱۳۸۱). خلاصه‌ای از آمریکا و براندازی جمهوری اسلامی ایران. تهران: کامران غضنفری.
- غفورزاده، ع. (۱۳۸۹). نقاط ضعف و قوت آمریکا. تهران: اندیشه عصر: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، دفتر پژوهش مطالعات راهبردی.
- فاستر، ج. (۱۳۸۱). مسافرت دریایی حیرت‌انگیز بزرگ قهرمان جهان، کریستف کلمب ملّاح، کاشف قاره آمریکا در سال ۱۴۹۲ میلادی. ترجمه مختاری همدانی. تهران: کوشیار.

- فتوره چی، ن. (۱۳۸۸). جنبش دانشجویی در آمریکا: رویدادها و قطعاتی از دهه ۶۰. تهران: رخداده نو.
- قنبرلو، ع. (۱۳۸۹). اقتصاد سیاسی مداخله‌گرایی در سیاست خارجی آمریکا. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- کارور، ر. (۱۳۸۰). در سانفرانسیسکو چه می‌کنی. تهران: تجربه.
- کاریک، ج. (۱۳۸۸). جنگ داخلی آمریکا. ترجمه فاطمه حسینی روزبهانی. تهران: ققنوس.
- کازان، ا. (۱۳۷۸). آمریکا آمریکا. ترجمه آرزو فکری ارشاد. تهران: نیلا.
- کافکا، ف. (۱۳۸۸). آمریکا. ترجمه علی عبداللهی. تهران: نشر مرکز.
- کاوه، م. ح. (۱۳۲۷). یک تحلیل انتقادی از جهان‌بینی بورژوازی آمریکا. تهران: راهیان.
- کسروی، ا. (۱۳۳۷). پیام به دانشمندان اروپا و آمریکا. تهران: کتابفروشی پایدار.
- کسروی، ا. (۱۳۵۵). پیدایش آمریکا. تهران: جار.
- کلارک، ر. (۱۳۸۶). در برابر تمام دشمنان بطن جنگ آمریکا علیه تروریسم. ترجمه مهناز مظاهری جبلی و سمیه پیروز. تهران: لیب.
- کلر، ه. ا. (۱۳۵۳). داستان زندگی من. ترجمه ثمینه پیرنظر (باغچه‌بان). تهران: کتاب زمان.
- کلن، ا. (۱۳۶۲). آمریکا در اسارت: لحظات سرنوشت‌ساز در بحران گروگان‌گیری. ترجمه توران خاوری و سرور طلیعه. تهران: قلم.
- کنان، ج. ف. (۱۳۴۵). دیپلماسی آمریکا از ۱۹۵۰ تا ۱۹۰۰. ترجمه امیرفریدون گرگانی. [بی‌جا]: زمان ما.
- کندی، ج. ف. ج. (۱۳۴۲). استراتژی صلح، ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، کتاب‌های جیبی. مؤسسه انتشارات فرانکلین.
- کوارلز، ب. (۱۳۵۵). سیاهان آمریکا را ساختند. ترجمه ابراهیم یونسی. تهران: خوارزمی.
- کیسین، ک. و دیگران. (۱۳۸۱). جنگ آمریکا و عراق: هزینه‌ها، پیام‌ها و گزینه‌های موجود. تهران: ابرار معاصر تهران.
- کیسینجر، ه. (۱۳۵۵). سیاست خارجی آمریکا: سه گفتار. ترجمه حسن محمدی‌نژاد. تهران: دانشگاه تهران، مرکز مطالعات عالی بین‌المللی.

- گارودی، ر. (۱۳۸۲). *آمریکا سردمدار انحطاط*. ترجمه زهرا مرادی. تهران: گیل برکه.
- گالبریت، ج. ک. (۱۳۵۳). *سرمایه‌داری آمریکا نظریه قدرت همسنگ*. ترجمه آرسن نظریان. تهران: مؤسسه انتشارات فرانکلین، امیرکبیر، کتاب‌های جیبی.
- گلابدره‌ای، م. (۱۳۸۰). *ده سال هوم‌لسی آمریکا*. تهران: فرهنگ گستر.
- گونیک، ل. (۱۳۸۸). *آمریکا*. ترجمه محمود مزینانی. تهران: گام.
- گیرلینگ، ج. (۱۳۶۰). *آمریکا و جهان سوم، انقلاب و دخالت*. ترجمه محمود ریاضی. تهران: چاپ‌پخش.
- لی، ب. (۱۳۴۲). *زندگی و سرانجام جان اف. کندی*. ترجمه گیورگیس آقاسی. تهران: سپیده.
- مجیرشیبانی، ن. (۱۳۳۸). *انقلاب و استقلال آمریکا*. تهران: دانشگاه تهران.
- مسعودی، ع. (۱۳۲۸). *با من به آمریکا بیایید: شرح هفت هفته سیاحت در سراسر کشورهای متحد آمریکا*. تهران: شرکت سهامی چاپ.
- معزی، ن. (۱۳۰۶). *تاریخ جمهوری متحده آمریکا*. [بی‌جا]: مؤسسه خاور.
- معین‌السلطنه، م. ع. (۱۳۱۰). *سفرنامه شیکاگو: خاطرات حاج‌میرزا محمدعلی معین‌السلطنه به اروپا و آمریکا*. تهران: علمی.
- موخده، ه. (۱۳۶۳). *دو سال آخر: فرم تا انقلاب به‌ضمیمه انقلاب و آمریکا*. تهران: امیرکبیر.
- موروا، ا. (۱۳۰۶). *تاریخ آمریکا از پیدایش تا جنگ دوم*. ترجمه نجف‌قلی معزی. تهران: اقبال.
- مهدی‌نیا، ج. (۱۳۸۳). *معمای اشغال سفارت آمریکا در ایران*. تهران: امید فردا.
- مرشایمر، ج. (۱۳۸۸). *گروه فشار اسرائیل و سیاست خارجی آمریکا*. ترجمه رضا کامشاد. تهران: نشر و پژوهش فرزانه روز.
- میلر، ا. (۱۳۸۴). *مرگ دستفروش (از شاهکارهای ادبیات آمریکا)*. ترجمه عرفان قانعی فرد. تهران: گوینده.
- میلیسپو، ا. ج. (۱۳۵۶). *مأموریت آمریکایی‌ها در ایران*. ترجمه حسین ابوترابیان. تهران: پیام.
- نامور، ر. (۱۳۶۰). *انقلاب آمریکا از اوج تا حضيض*. تهران: آذرنوش.

- نبوی، ع. (۱۳۴۵). سیستم فدرال رزرو بانک مرکزی در ایالات متحده آمریکای شمالی. تهران: مؤسسه عالی حسابداری.
- ندوی، ا. ع. (۱۳۸۲). آنچه در آمریکا نیافتیم. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل.
- نزه، ژ. (۱۳۵۷). بحران ۱۹۲۹. ترجمه یوسف قریب. تهران: توکا.
- نورائی، ف. (۱۳۵۷). تاریخ تحوّل اجتماعی و سیاسی آمریکا. تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ.
- نوروزی، ا. (۱۳۳۳). گلچینی از گفتارهای مختلف صدای آمریکا. [بی‌جا]: [بی‌نا].
- واکر، ا. (۱۳۵۲). کویریک. ترجمه حسام اشرفی. تهران: سازمان پنجاه و یک.
- واکر، م. (۱۳۷۸). رویای رئیس‌جمهور شدن. ترجمه پیمان دفتری و حسینقلی تقی‌تهرانی. تهران: نشر فام آوند.
- وایل، م. (۱۳۸۴). سیاست در ایالات متحده آمریکا. ترجمه ابوذر گوهر مقدم. تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- وود، ر. (۱۳۵۲). هاوکز. ترجمه ضیاء‌الدین شفیعی. تهران: سازمان پنجاه و یک.
- هاف، ت. (۱۳۳۸). چارلی چاپلین. ترجمه کاظم اسماعیلی. تهران: بنگاه مطبوعاتی گوتنبرگ.
- هلال، ر. (۱۳۸۳). مسیحیت صهیونیست و بنیادگرایی آمریکا. ترجمه علی جنتی. قم: ادیان.
- همیلتون، و. (۱۳۷۸). انسان‌هایی که می‌توانستند پرواز کنند: داستان‌های عامیانه سیاهان آمریکایی. ترجمه طاهره نجیب‌منش. مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی، گروه ادبیات کودک.
- یکرنگی، ح. (۱۳۴۲). ارمغان بابا یکرنگی: مشتمل بر هفت بخش پایان‌کینه‌ها، رویه‌ها و ... بیست خاطره. تهران: پیک ایران.
- Agre, P. E. (2002). Cyberspace as American Culture. *Science as Culture, Vol. 11* (2), pp. 171-189.
- Ameli, S. R. (2007). Intercultural Approach to Americanism and anti-Americanism: British Muslim Impressions of America Before and After 11 September. *International Journal of Comparative American Studies, Vol. 5* (1), pp. 37-61.

- Antinora, S. (2010). How the Beatles Destroyed Rock "N" Roll: an Alternative History of American Popular Music by Elijah Wald. *Journal of Popular Culture*, Vol. 43 (2), pp. 408-409.
- Barfield, C. (2009). Politics of Trade in the USA and in the Obama Administration: Implications for Asian Regionalism. *Asian Economic Policy Review*, Vol. 4 (2), pp. 227-243.
- Bezdek, R. H. (2009). Nuclear Power Prospects in the USA: the Continuing Problem of the Waste Issue. *Energy & Environment*, 20 (3).
- Björk, L. & Keedy, J. (2001). Politics and the Super Intendancy in the U.S.A: Restructuring in-Service Education. *Journal of In-service Education*, Vol. 27 (2), pp. 275-302.
- Burk, K. (2009). Anglo-American Media Interactions. *English Historical Review*, Vol. 124 (511), pp. 1530-1531.
- Cassuto, L. (2008). The Real-Life Myth of the American Family. *American Literary History*, Vol. 20 (3), pp. 487-496.
- Cogliano, F. (2008). The Athletic Crusade: Sport and American Cultural Imperialism by Gerald R. Gems. *History*, Vol. 93 (312), pp. 539-540.
- Cooke, P. (2001). New Economy Enovation Systems: Biotechnology in Europe and the USA. *Industry and Innovation*, Vol. 8 (3), pp. 267-289.
- Cordery, S. A. (2011). American Ideal: Theodore Roosevelt's Search for American Individualism - By Paul M. Rego. *Presidential Studies Quarterly*, Vol. 41 (2), pp. 429-430.
- Crawford, C. (2010, December). In the Midst of Economic Disaster, Can the U.S.A Still Care About Green Accounting? Which is More Important a Sustainable Economy or a Sustainable Environment? *International Journal of Green Economics*, Vol. 4 (4), Number 4, pp. 327-332.
- Deem, M. (2003). Disrupting the Nuptials at the Town Hall Debate: Feminism and the Politics of Cultural Memory in the USA *Cultural Studies*, Vol. 17 (5), pp. 615-647.
- Dell'Anno, R. & Solomon, O. H. (2008). Shadow Economy and Unemployment Rate in U.S.A: Is There a Structural Relationship? an Empirical Analysis. *Applied Economics*, Vol. 40 (19), pp. 2537-2555.

- Dodds, K. (2008, January). Counter-Factual Geopolitics: President Al Gore, September 11th and the Global War on Terror. *Geopolitics, Volume 13 (1)*, pp. 73-99.
- Edin, K. & Kissane, R. J. (2010). Poverty and the American Family: a Decade in Review. *Journal of Marriage and Family, Vol. 72 (3)*, pp. 460-479.
- Engel, J. (2008). The Democratic Language of American Imperialism: Race, Order, and Theodore Roosevelt's Personifications of Foreign Policy Evil. *Diplomacy & Statecraft, Vol. 19 (4)*, pp. 671-689.
- From Melting Pot to Multiculturalism: The Impact of Racial and Ethnic Diversity on Social Work and Social Justice in the USA. *British Journal of Social Work, Vol. 38 (4)*, pp. 788-804.
- Kim, D. H. (2004). The place of American Empire: Amerasian Territories and Late American Modernity. *Philosophy and Geography, Vol. 7 (1)*, pp. 95-121.
- Ladino, J. K. (2009). The Rhizomatic West: Representing the American West in a Transnational, Global, Media Age. *Interdisciplinary Studies in Literature and Environment, Vol. 16 (4)*, pp. 868-869.
- Lim, S. & Palacios-Marques, D. (2011). Culture and Purpose of Web 2.0 Service Adoption: a Study in the USA, Korea and Spain. *The Service Industries Journal, Vol. 31 (1)*, pp. 123-131.
- Novkov, J. (2008). Rethinking Race in American Politics. *Political Quarterly, Vol. 61(40)*, pp. 649-659.
- Ousmanova, A. (2001). *Crossing Borders, Shifting Paradigms: the Perspectives of American Studies/Cultural Studies in Eastern Europe, non-published.*
- Penney, J. (2011). KEVIN07: Cool Politics, Consumer Citizenship, and the Specter of Americanization in Australia. *Communication, Culture & Critique, Vol. 4 (1)*, pp. 78-96.
- Quinn, A. & Cox, M. (2007). For Better, for Worse: How America's Foreign Policy Became Wedded to Liberal Universalism. *Global Society, Vol. 21 (4)*, pp. 499-519.
- Rawlins, R. (2010). American History through Music: Music of the World War II Era. *Popular Music & Society, Vol. 33(1)*, pp. 119-122.

- Salter, B. & Salter, C. (2010). Governing Innovation in the Biomedicine Knowledge Economy: Stem Cell Science in the USA *Science and Public Policy*, Vol. 37 (2), pp. 87-100.
- Shulman, G. (2011). American Exceptionalism Revisited: Taking Exception to Exceptionalism. *American Literary History*, Vol. 23 (1), pp. 69-82.
- Skidmore, Max J. (2009). American Ideal: Theodore Roosevelt's Search for American Individualism. *Political Science Quarterly*, Vol. 124 (3), pp. 558-559.
- Starkweather, S. (2010). Watching the US Election From Abroad: Normative Theory and the Publics of American Politics. *Arah Antipode*, Vol.42 (2), pp. 237-241.
- Tobias, Sheila & Sims, Leslie B. (2006). Training Science and Mathematics Professionals for an Innovation Economy: The Emergence of the Professional Science Master's in the USA *Industry and Higher Education*, Vol. 20 (4), pp. 263-267.
- Wiliarty, S. E. (2010). The Motherless State: Women's Political Leadership and American Democracy. *Political Science Quarterly*, Vol. 125 (3), pp. 543-544.
- Wilson, W. C. (2010). Party Position Change in American Politics: Coalition Management. *Political Science Quarterly*, Vol. 125 (4), pp. 734-735.